

Fátima Rodrigo Gonzales, *Conradanza (Carpetland. Critical Tapestries*, Kunsthall Extra City, Antwerpen), 2023
© We Document Art

Met de tentoonstelling *Carpetland. Critical Tapestries* in Kunsthall Extra City in Antwerpen toont curator Joachim Naudts een staalkaart van maatschappijkritische textielkunst van over de hele wereld.

Carpetland

Kritische textielkunst eist lokale symboliek terug op

Wie langs de neogotische Sint-Dominicuskerk wandelt in de Provinciestraat in Antwerpen, aan de achterzijde van het Centraal station en de zoo, wordt haast vanzelf verleid om even deze voormalige parochiekerk binnen te lopen. Al van ver is het kleurrijke, door goud gedomineerde wandtapijt te zien van de Peruviaanse Fátima Rodrigo Gonzales (1987), dat net voor het altaar is opgehangen. Kunsthall Extra City, dat na enkele omzwervingen door de stad sinds een drietal jaar op deze locatie huist, kiest er bewust voor om tijdens de openingsuren de kerkdeuren open te

gooien, zodat duidelijk vanop straat is te zien dat kunst hier nu kind aan huis is.

Conradanza heet het werk van Fátima Rodrigo Gonzales. Ze creëerde het voor de Liverpool biënnale van 2023 en het is het absolute topwerk van deze tentoonstelling. Gonzales heeft verschillende textieltechnieken gebruikt om haar hedendaags wandtapijt samen te stellen. Wie van dichtbij gaat kijken, ziet dat het is opgebouwd uit allemaal kleine pareltjes: een geraffineerd werkstuk.

Wie even afstand neemt, ziet een indrukwekkend schouwspel van figuren, poses en symbolen op een gouden achtergrond. Het zijn vaak symbolen die door de internationale mode-industrie tot koopwaar zijn vermalen. Het werk van Gonzales is gebaseerd op modefoto's die in het Andesgebergte zijn gemaakt met op de achtergrond traditionele feesten. De inheemse bevolking werd op die manier gereduceerd tot een achtergrond bij westerse mode, waarbij symbolen en tradities verkeerd werden weergegeven. Op deze manier eist Gonzales de oude tradities en symbolen terug op. De titel, *Contradanza*, verwijst naar een traditionele dans die oorspronkelijk de spot dreef met de 'hoofse' dansen van de Spaanse kolonistoren.

In het werk van de Peruviaanse kunstenaar komt alles samen wat curator Joachim Naudts wil tonen met *Carpetland. Critical Tapestries*. "Er lopen een paar rode draden doorheen deze tentoonstelling," vertelt Naudts, sinds drie jaar artistiek coördinator van Kunsthal Extra City, dat in 2024 twintig jaar bestaat. "Het sociale aspect, de *art* en *craft* van textielkunst, is er zeker een van. Textiel is het resultaat van een collectieve praktijk, veel meer dan van een individu. Er is ook een nieuwe generatie textielkunstenaars die via artistiek onderzoek op zoek gaat naar wat

is verdwenen, en daar een nieuwe, hedendaagse interpretatie aan wil geven. Op die manier worden de oude symbolen, die vaak zijn misbruikt door kapitalistische structuren, terug opgeëist door de oorspronkelijke eigenaars. Dat is overduidelijk in het werk van Gonzales, maar het geldt ook voor bijvoorbeeld de exotische export van Perzische tapijten die dan moeten voldoen aan een zeker Westers ideaal."

Tigris en Eufraat

Een ander hoogtepunt in de tentoonstelling komt van Hussein Shikha (1995), die in 2009 vanuit Irak richting België vluchtte en in Antwerpen beeldende kunsten studeerde. Hij ontwierp speciaal voor deze tentoonstelling *Garden of Eden*, een zwart-wit wandtapijt dat in het TextielLab van het Textielmuseum in Tilburg werd geweven en bol staat van de verwijzingen naar de Zuid-Irakese traditie van geweven tapijten. Die echte Iraakse traditie is volledig uitgewist. Hussein Shikha's vader maakte er als een van de laatsten deel van uit.

"Bij Hussein komt een andere rode draad uit de tentoonstelling duidelijk terug, en dat is de lokaliteit," vertelt Naudts. "De technieken om tapijten te weven en te maken zijn dikwijls

Saiqa Ejaz, *Crafted Threads with Resilience (Carpetland. Critical Tapestries*, Kunsthal Extra City, Antwerpen), 2023
© We Document Art

parallel naast elkaar ontstaan op verschillende plekken, maar wat er geweven wordt is vaak anders. Je kan het product, het eindresultaat, nooit los zien van de maker zelf, van de wever. Van oudsher is dat een zeer belangrijk onderdeel van de weefkunst. Maar ook de band tussen de wever en het eindproduct is helaas vaak losgesneden door commercialisering, industrialisering, exotisme ... Dat probeert Hussein te herstellen, door heel veel lokale symboliek in zijn werk te stoppen. Het gaat bijvoorbeeld over het droogleggen van de Eufraat en de Tigris door de dammen die door Saddam Hoessein werden gebouwd, terwijl je voor textiel natuurlijk net dat water nodig hebt. Hussein Shikha heeft de symbolen die verwijzen naar de sociale klasse en de politieke

achtergrond van de wever weer helemaal op de voorgrond geplaatst, en hij is lang niet de enige hedendaagse kunstenaar die dat doet. Daarom verdient zijn werk zeker een plaats in deze tentoonstelling."

Er is nog een aspect dat de lokaliteit van de textielkunst benadrukt, al zal het de snelle passant wellicht niet opvallen. Terwijl bij vroegere expo's de glasramen van de kerk waren afgedekt, zijn de gordijnen deze keer weggehaald. Dat zorgt niet alleen voor wisselend licht in de expositieruimte, het benadrukt ook nog eens de lokaliteit van de werken. "We kunnen niet wegsteken dat we ons hier in een kerk bevinden, en dat willen we ook helemaal niet," aldus Naudts.

Hussein Shikha, *Garden of Eden (Carpetland. Critical Tapestries, Kunsthal Extra City, Antwerpen), 2023*
© We Document Art

Margo Veeckman, *Trellis (Carpetland. Critical Tapestries, Kunsthal Extra City, Antwerpen), 2023*
© We Document Art

Carpetland. Critical Tapestries, Kunsthal Extra City, Antwerpen
© We Document Art

Poëzie in het Punjabi

Nog zo'n blikvanger ligt centraal in de kerk uitgerold. Het is *Crafted Threads with Resilience* van de Pakistaanse Saiqa Ejaz (1989). Haar werk is een zogenaamd Namda-tapijt, een niet-geweven tapijt dat traditioneel wordt gemaakt in de regio Kasjmir. De kunstenaar leerde het ambacht in een klein bergdorp en hoopt de traditie zo nieuw leven in te blazen. Ze verfraaide het tapijt met geborduurde gedichten die ze in haar dagboek schreef. De poëzie is geschreven in het Punjabi en is in gezongen vorm ook te beluisteren door een koptelefoon die bij het werk ligt. Even verpozen op de bak met deze gezongen verzen tussen de oren zorgt voor een mediatief moment. Saiqa Ejaz beschouwt het maken van de vilten tapijten en het borduren, maar ook het zingen of voordragen van de gedichten als een vorm van zelf-genezing.

Het Namda-tapijt werd speciaal voor deze tentoonstelling gecreëerd, en het werd gemaakt met de medewerking van vzw Doek, een sociaal geëngageerd textielatelier uit Antwerpen dat werkt aan gemeenschapsvorming aan de hand van textielpro-

jecten. Deze praktijk sluit naadloos aan bij de bedoelingen van *Carpetland. Critical Tapestries*, dat net ook het gemeenschapsvormende en het maatschappijkritische van deze nieuwe lichte textielkunstenaars in de verf wil zetten.

Nog meer muziek is er achter het altaar te horen, bij *Please Patterns* van de Frans-Marokkaanse kunstenaar, componiste en performer Myriam El Haïk (1973). Op basis van een eigen collectie Marokkaanse Amazigh-tapijten maakte ze heel fijne tekeningen, schilderijen en een pianostuk. Alle werken zijn minimalistisch en ritmisch, de pianomuziek zeer repetitief en ontspannend. De muziek nodigt uit om rustig plaats te nemen in de banken van het koor en te kijken naar de tekeningen en de schilderijen. Zo legt Myriam El Haïk een link tussen de weeftradities van haar ouders, haar eigen werk en de beginselen van de minimalistische muziek. *Please Patterns* werd voor het eerst getoond tijdens de biënnale van Berlijn in 2022.

Een erg verrassend werk, ook speciaal gemaakt voor deze tentoonstelling, is van de Gentse kunstenaar Margo Veeckman

Natalia Nakazawa, *Demons and Protectors. Say their names #GuiYingMa #ChristinaYunaLee #MichelleAlyssaGo (Carpetland. Critical Tapestries, Kunsthall Extra City, Antwerpen), 2022*
© We Document Art

(1997). Je moet ervoor langs het kleine café in een zijbeuk van de kerk naar de voormalige kloostertuin van de paters dominicanen. Daar vind je *Trellis*, dat verwijst naar het geweven tralie-werk dat gebruikt wordt ter ondersteuning van planten in een tuin. Veeckman heeft in het smeedijzeren hekwerk allerlei textiel verweven, onder andere veel jute. Daardoor wisselt het werk per beeld en per seizoen. Het is een manier om de controledrang van de mensheid over de natuur te bevragen en te bekritisieren. In de constructie zijn kleine potjes verwerkt met zaden voor de vogels. Zo maken die integraal deel uit van het steeds veranderende kunstwerk.

Feministische golven

Met negen vrouwen en twee mannelijke kunstenaars toont deze relatief kleine tentoonstelling een staalkaart van hedendaagse textielkunst. Naudts verheelt niet dat hij deze soms wat onder-

gewaardeerde kunstvorm daarmee wat ruimere aandacht wil schenken. "Wij proberen heel hard in te zetten op sociaal-politiek geëngageerd werk, en er is een nieuwe generatie textielkunstenaars die daar nauw bij aansluit. We proberen wel te focussen op kunstenaars die al hun hele carrière bezig zijn met textielkunst, en niet op mensen die nu toevallig even met een hype meegaan. Want textielkunst is inderdaad wat ondergewaardeerd. Er was even een revival in de jaren zestig en zeventig, en nu is er een nieuwe lichtung die hiervoor interesse betoont. Het gaat wat mee met feministische golven, het zijn immers vaak vrouwen die de onzichtbare arbeid verrichten die achter textiel schuilgaat. Het is mooi dat die problematiek nu via kunst een platform krijgt."

DIRK VANDENBERGHE

INFO Tentoonstelling *Carpetland. Critical Tapestries* - Nog tot 14 april — Open: donderdag en vrijdag van 13 tot 19 uur, zaterdag en zondag van 11 tot 18 uur — Kunsthall Extra City, Provinciestraat 112, 2018 Antwerpen — T 03 677 16 55 — extracitykunsthall.org

ARCHIEF Artikel *Hedendaagse textielkunst*: OKV 1979, nr. 2, blz. 43-81 — Artikel *Textielkunst in het vernieuwde M HKA. Kunst en het sociale weefsel*: OKV 2009, nr. 5, blz. 26-30 — Artikel (online) *Sam Druant - Let's meet at 8 p.m. (the usual spot)*: OKV 2023+ - okv.be/tijdschrift